



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Ars Semper Gavdendi**

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per  
Adventuales Conciones

**Sarasa, Alfonsus Antonius de**

**Antverpiae, 1664**

§. III. Opinio autem quam praecipuè oportet corrigere, est quòd non res nobis, sed quòd nos rerum euentibus debeamus accomodare, sic vt velimus fieri omnia proutfiunt, quae impedire non possumus.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13517**

Sic est, sed non eadem erat mali apprehensio: puer enim opinionioni illi fuisset immortalis, quâ se à matre, aut certè ab amicâ manu credebat agitari; ubi adulti quidquid in morte est horribile, sibi dum vndis agebantur, phantasiâ depingebant. Somnum denique in motu sibi fingeat puer, adultus mortem. En omnem perturbationis causam.

17. Iraque si ipsis quoque adultis apprehensionem illam mortis potuissemus detrahere, siue somnum arte aliquâ in medijs fluctibus conciliando, siue etiam rationibus persuadendo, vortices illos, neque mortem vlllo modo nocere posse; (verò an falso non id curæ est, modò persuasero, phantasiâque quam de mortis instantis terrore concipiunt, penitus diluero) nonne tam suaviter mortem oppetent, mortem ipsam agnoscentes, quàm puerulus ille cum mortis ignorantia? & rursus nonne tam securi medias inter vndas cum fluctibus luctabuntur, quam securus infans ille in cunis ferebatur? Indubitatum id mihi quidem est; nam medias inter vndas agitato, nunc in altum proiecto, nunc in imum deiecto corpore, habebit *Animum fidentem & semper exultum*. Hoc autem nisi fallor, est animo quiescere; & tandem sic quiescere, est gaudere. Hoc quidem obtineri posse iam ostensum est.

## §. III.

*Opinio autem, quam præcipue oportet corrigere, ut quietem animi obtinere possimus, est quod non res nobis, sed nos rerum euentibus debeamus accommodare, sic ut velimus fieri omnia prout fiunt.*

18. **P**Aulatim artificium detegimus Auditores, quo gaudium, hoc est quietem animi, procellosum mundi huius mare sulcanti- bus dabitur obtinere. Quietam instituere vitam omnes percipimus: hanc vero ut obtineamus, omnia volumus prius quietâ esse quæ nos circumstant, multùm solliciti ut compescamus singula, dum quietâ volumus omnia. Verùm miseros nos & insipientes! an non attendimus hoc pacto quietem obtineri non posse, cum ea, quæ prima omnium inter animæ potentias quiescere

*Uti igitur  
quiescas,  
noli velle  
componere  
quæ extra  
se sunt.*



*Quam id  
stultum sit,  
ostenditur  
exemplo  
viatoris,  
qui se nol-  
let ad som-  
num in na-  
ui compo-  
nere, donec  
omnia, qua  
in naui  
sunt, con-  
quiescerēt.*

scere deberet, phantasia, sollicitudine illâ inimiâ semper exci-  
tetur & perturbetur? Quæso diligenter ad hoc attendite. Quod  
si in naui ad somnum tibi libeat lassa iam membra componere,  
an per transtra forosque assiduus discurreres, omnes & singulos  
admoniturus vt silentium bene magnum teneant, nec verbum  
hiscant, ne strepitu exorto tibi somnum interrumpant? Credo  
cachinnis exsibilandum te id si faxis, imò & conuitiis impeten-  
dum, quasi qui aliis, idem tecum in naui ius habentibus, velis  
dominari. Nihil de compescendis ventis vndisque dico; stul-  
tum enim foret, si indomitis his elementis velles legem ponere,  
non aliâ lege dormiturum te, nisi strepitum omnem ponant, &  
molliter abblandiantur naui. Denique ridiculum prorsus foret,  
si non vectoribus modò ventisque, sed & nautis, & epibatis silen-  
tium velis indicere, edicereque ne rudentes moueant, ne vela  
transmittant, ne transtra obambulent, ne remos agant; nimium  
hæc omnia excitare strepitum, dormire debere te: & nisi quie-  
scant omnia, dormire neque posse, neque adeo velle. Magnæ  
certè virtutis patientiæque, quod non solent, epibatæ vt sint oportet;  
si non egregiè derisum, contumeliis etiam imperant, iu-  
beantque agere quod libeat dormientem aut vigilem, dum ipsi  
rem communem agunt.

*Describū-  
tur inanes  
hominis  
huius cura-  
re.*

Rursus, si hoc modo explosus in ima naui descenderes, pal-  
lioque te inuoluens in somnum membra extenderes; omnes in-  
terim phantasiæ vires ad cogitandum explicares, omnium, quæ  
in naui aguntur, rationes examinaturus serio & expensurus: vi-  
delicet, an non nimia viatorum multitudo naui immissa: an non  
pondus nimium, quo carina vel dehiscat vel deprimatur? an  
nautæ rerum sat gnari? an nauclerus gubernatorque rectè diri-  
gant? & inter has cogitationes ad minimum naui impulsus  
clamares illico: perimus, actum est, in vada impingimus; an  
hæc demum videtur apta satis ad somnum captandum instituta  
ratio? Denique si nauigatione futurâ diuturniore, etiam de anno-  
nâ cœperis esse sollicitus, an sufficiat? an bene conseruetur? quid  
agendum si deficiat, & quo demum modo capitatum distribuen-  
da tum sit? an tot curis implicitus somnum oculis, quietemque  
corpori posses inducere? Nullo prorsus modo. Quid ergo con-  
siliij? nullum superest, nisi primum curas illas planè abiicias,  
phantasiam compescas, quæ longè magis quietem interpellat,  
quàm



quàm omnis ille qui exterius circumstrepit motus & tumultus, Manifestum id quidem est. Alios enim vectores passim video porrectis pedibus altum stertere, iisdem tamen periculis æque expositos. Neque miror ego. His enim, quid alij, qui in naui sunt, agant, nulla est curatio; tu vero curas omnia, ventos illi fluctusque rapi sinunt prout feruatur, satis gnari eorum motus non esse in manu suâ, frustra iis se irasci; tu verò pro tuo illis libitù velles imperare; sed temerè id & nequidquam vis. Viatores sinunt agere res suas illi, certi nihil eos admodum mutatuos suâ causâ: tu iis modum vis ponere; & frustra cum ponis, excandescis. Illi de nautarum gubernatorisque imprimis arte securi, eorum sese peritiæ committunt, tibi suspecta sunt omnia; & sic te ipsum inani curâ exedis, quietem tibi met adimis; atque adeo nauigas anxius, tibi aliisque permolestus. Nauigant interim reliqui soluto animo; & si mouentur vndis ventisque, minimè tamen permouentur, utpote quibus *alacer est animus, & semper erectus*, satis conscij, interiores illas suspiciones curasque, nihil admodum ad commodiorem nauigationem subsidij allaturas.

20. Hoc in schemate rudiora quædam obscurioraque lineamenta posui artis illius quam penitus describam, quâque optatissimam quietem inter mundi huius procellas dabitur obtinere. Ingemiscis non rarò, fat scio, altumque trahens suspirium, fierine potest, inquis, ut numquam hic quies detur, & ne vnico quidem solido liceat gaudere die? At vero interrogo ego, quis demum id tibi imponat, nisi peruersa planè, quam animo concipis, persuasio? quis, inquam, si tu nolis, quietem inuito adimet? Rides hîc tu me fat scio, & nihil non obstare tranquillitati tuæ asseris. Quid enim? nihil non mouetur in hoc orbe, inquis, ne cælum quidem ipsum stabile est, mouetur in horas & momenta singula, & me immotum vis posse consistere vbi circa me mouentur omnia? mutantur omnia, & me mutari non vis? quòd si mutor, quòd si moueor, sanè non quiesco. Et vero mutationes rerum quis neget, quibus res perspectæ sunt quasque oculis intuemur, & ipso tactu eheu nimitùm experimur? modò dies est, modò nox; modò æstas lætam frontem explicat, modò ingruit tristis hyems; modò æstu, modò frigore adurimur; modò serena est aura, modò pluuia; modò fortuna est prospera, modò aduersa; modò bella instant horrida, modò blanditur dubia pax; modò in homines

*Sic passim  
homines  
turbationia  
sua cau-  
sam, in res  
extra se po-  
stas conii-  
ciunt.*



sapientes incidimus, modò in discolos & effrænes, modò laude, modò iniuriã afficimur; modò bene, modò valemus pessimè; modò ad nutum fluunt res, modò pessum abeunt omnia; modò constitutio ipsa corporis viuax est & alacris, modò deiecta & grauis; modò Diuinus fauor me prosequitur, modò diabolicis impugnor tēnis: vt paucis dicam omnia, modò uiuo, modò morior. Omnia demum cum in motu sint, quĩ tandem fieri potest vt quiescam ego?

*Verũ aliud  
est moueri  
& permoueri.*

¶ Perbellè vt tu quidem reris, attulisti hæc omnia. Verũ id ego clarè iam perspicio, idem prorsus tibi esse moueri & permoueri; turbari & perturbari. Neque enim illud contendo, in hoc mundo nos posse consistere sine agitatione vllã, aut motu. Fieri id nullo modo potest, nauigamus sat scio, neque aliud est vita nostra, quã vt rectè Patriarcha Iacob ait: *Peregrinatio* sane grauis. Quid est mundus, nisi mare magnum vndique exæstuans, innumeris expositum ventis & syrtibus? Nauis est respublica, nauis est res domestica, priuatusque vnus-cuiusque status & conditio; neque fieri potest, vt non cum promiscuo hominum genere in hisce nauibus coniuncti simus, cum quibus necessariò vitæ huius enauigandum est mare. Velle autem vt nihil horum nobis obstrepat, aut quietem interpellat, id quidem votum vanum est, nec sperari quidem nisi temerè quod possit. Et licet nullum aliud contubernium haberemus, quã miserrimum hoc corpus, cui necessitatè alligati sumus, satis id solum foret ad quotidianos animæ ciendos motus. Denique frustra nos torquemus, nauigamus, & quamdiu sumus in hoc corpore *peregrinamur à Domino*: nauigatio autem peregrinatioque nequeunt esse sine motu. Fateor ita est. Non tamen inde rectè conficies, perturbati ne cessariò debere te tum cum turbaris; nec commoueri cum moueris. Certè frænum impone tantummodò vagæ phantasiæ, peruersamque quam de rebus habes persuasionem corrige. & non minorem quietem consequeris animo, quã Ionas in imo nauis affecutus est corpore, & vt credo etiam animo, admodum securus rerum dum perirent omnia; & immotus dum sorti suæ nemo non impallesceret.

*Impossibile  
est, non  
moueri vbi  
mouentur  
omnia.*

*Possibile  
tamen est  
non permoueri.*

*Hoc confiteris, si nõ labores cõtenere ea,*

¶ Rectè hæc quidem, illud tamen explicandum modò quæ demum ea sit persuasionis, aut iudicij peruersitas; in quo sita, & quomodo corrigenda. Hoc nunc ago. Dico igitur in eo omnes falli,

21.

22.



falli, quòd sibi persuadeant primò, quiescere se non posse nisi prius omnia, quæ se circumstant, pacata fuerint, quietæ & composita: hinc ad ea componenda incumbunt toti, labore immodico, fructu nullo. Deinde, id quod ex hoc consequitur, rerum omnium euentus ad suos, quos sibi præstituant, fines conceptusque conantur trahere & detorquere, semper anxij & solliciti donec omnia pro suo fluant arbitratu. Vtrumque planè peruersum est, & quieti, quam quærunt, adeo non accommodum, vt prorsus contrarium sit potius & repugnans.

23. Ac primò quidem, quid aliud agunt ij qui omnia in hoc mundo pacata vellent & quietæ, antequam se ad quietem componere inducant animum, quàm quod viator ille, qui somnum captaturus, nauim totam insanè discurrebat, vt paulò ante dicebam, silentium & ventis & aquis, & vectoribus & epibatis, & velis & remis, & gubernaculo impositurus, aut etiam extorturus, vt sibi quidem videretur, clamore & vi? Erras vir bone: quietem hoc modo si quæris, frustra quæris. Tu caput puluinò accommoda, contrahe phantasiã, compone & membra & mentem. si somnum quæris, & permitte Diuis cætera, non nocitura si non cures. Sic agimus mortales, & sic perturbamus ipsimet nos. Quietem animi omnes suspiramus; sed vt eam consequamur, nolumus neque bella moueri, nec classica exaudiri in terrâ, nec in mari tempestates, nec ventos in aère; neque morbis corpora infestari, neque malevolentiam aut scelera inueniri in hominibus, neque infortuniis bona agrosque infestari; neque litigantium clamores, neque calumniantium linguas pessimas, neque subditorum vlla esse vitia; denique omnia esse pacata, rationi consona, quietæ & sancta. Sed heu nos miseros, si non, antequam hæc omnia fuerint composita, pacem tranquillitatẽque animi sumus consecuturi! Cælum conscendas oportet, vbi tranquilla sunt omnia, immutabilia & æterna. Sed quod in præsentiarum volo, est vt sanè te non commoueas; neque quietem extra te quæras, vt felix sis. Quæ demum ista dementia est, ea velle componere & tranquillare quæ in manu tuâ non sunt posita, quæque multitudine sunt infinita; neque interim ad eam quæ tui arbitrij est, mentem vnicam attendere? hanc solam compone si sapias, & frustra in te elementa omnia infernusque desæuiet. Hic itaque primus est error, prima iudiciorum peruersitas, omnia velle pacare præter se.

Ex

que in manu tua non sunt.

Ostenditur quam in se suis & inuisis labor.



Deinde no-  
li velle fie-  
ri omnia  
arbitratu  
tuo.

Ex hâc, secunda ortum habet. quietem consecuturi non vi-  
demur, nisi omnia pro nostro fluant arbitratu. Hinc cum secus  
accidunt res, omnia complemus querelis, murmuratione, imo  
luctu & planctu. Nihil non arrodimus, nihil non diiudicamus,  
nihil non perperam factum decernimus, nihil non secus quàm  
res accidant, accidere debuisse contendimus & statuimus. Hoc-  
cine est quietem querere? eamque te reperiturum credis toto cor-  
pore obsistendo marinis fluctibus, quos cum ventus æstusque in  
Occidentem rapit, tu solus in Orientem vis deflectere, tum de-  
mum quieturus cum totum mare retro egeris? incassum laboras  
demens; neque si pacatam vitam hilaremque desideras, aliud  
superest consilij, quam illud Epicteti: *Ne postules, ea que fiunt,  
arbitratu tuo fieri, sed si sapias, ita fieri queque velis ut fiunt; sic om-  
nia secunda tibi accident.* Permitte tu imprimis rebus omnibus  
cursum suum; cursum quem naturâ, & fortuna instituit, hunc  
prosequatur; sint bella quamdiu casus, aut Principum dissidia  
viresque ferent; sint euentus modò prosperi, modò aduersi, du-  
rent morbi, redeat sanitas; sint peruersi homines, dominantur  
impij, opprimantur pij, inuoluatur suis casibus totus orbis; ne  
postules tamen ea corrigi *arbitratu tuo*. Est qui ad clauum sedeat,  
omnibusque prouideat Deus.

Sed potius  
ea que fiunt  
nec emen-  
dare potes,  
velis fieri  
prout sunt,  
prater pec-  
catum.

Neque hoc tantùm vult Epictetus; sed peruersa iudicia, quæ  
te perturbant, planè vt corrigas; non finas tantum omnia fluere  
vt fluunt; *sed si sapias, ita fieri quoque velis ut fiunt*, præter pecca-  
tum. Quod quidem sic explico. Si quid accidat quod extra ma-  
num tuam est auertere, aut emendare, tum verò velis ita fieri; &  
vt velis, iudica ita fieri debuisse, non verò prout tibi iam vide-  
tur. Hoc à te si impetraueris, nihil prorsus in orbe est, perturba-  
re te quod possit. Pluit, ningit, tonat, fulgurat? ita planè, & qui-  
dem magnâ frugum cum ruinâ. Bene est. Estne in manu tuâ  
tempestatem hanc auertere? Non est. Dic itaque, & prorsus apud  
te- ipsum statue, ita fieri debuisse, neque quidquam moueberis.  
Iniuste ab hoste opprimeris, morbo impeteris & quidem acer-  
rimo. Verùm declinare neutrum potes, nec vim illatam infringere  
in manu tuâ est. Velis ergo ita fieri, & sic debuisse fieri iu-  
dica; neque quidquam rursus commoueberis. Hoc si in omnibus  
rerum euentibus præstiteris, nonne tranquillam planè nullique  
perturbationi obnoxiam vitam fueris consecutus? Vides iraque  
totam

24.

Epict. in  
Ench. c.  
13.

25.



totam semper gaudendi artem, in unicâ illâ opinionis iudicii-  
que proprij rectâ conformatione esse constitutam. Nihil ergo  
iam restat, quàm vt opinionem nostram rectè formemus, neque  
soliciti simus posthac, vt quidquam componamus extra nos. In  
hâc enim opinionis nostræ conformatione, summa totius artis  
continetur, quam toto hoc libro deinceps sumus expositori.

## S. IV.

*Vt autem iudices omnia bene fieri, rerum euentus non in se-ipsis;  
sed in Dei dirigentis omnia, dispositione considera.*

26. **V**erùm vt veluti in antecessum aliquid eorum, quæ promitto,  
persoluam, breuibus expedire debeo difficultatem, quam si-  
ne dubio iam animo concepistis omnes; ne dubios hæsitantesque  
dimittam. Nam vt verum sit, inquires, nullo casu perturbandum  
me, eum si superuenire debuisse iudicauero; at quâ ratione id  
mihi rectè persuasero, qui contrarium oculis ipsis perspicio, &  
verò perspiciunt mecum omnes. Quid? an non melior pax,  
quàm bellum; prospera fortuna melior, quàm aduersa; valetudo,  
quàm morbi; pietas denique & religio, quàm impietas, hæresis  
& tyrannis? Quis id non videat? quis non iudicet, cui aliquid  
bonæ mentis reliquum est vestigium? ita quidem tu. Sed ô mi-  
seram cæcitatem nostram! id tu vides mortalis homo? tu in hu-  
ius machinæ vastâ mole quid sit melius, introspicis? Erras, mi-  
hi crede, vti solent homines; erras, inquam, & ea bona iudicas,  
quæ an bona, an mala futura sint, ignoras? Nimiùm cæci sumus,  
quàm vt ista videamus; nimiùm stupidi, quàm vt rectè hâc in  
parte iudicemus. Et hoc quidem toto fermocinationis huius de-  
cursu palam faciam evidentissimè; ex hâc enim iudicij præsum-  
ptione, sentiendiquè peruersitate & tenacitate, omnem in ani-  
mis nostris perturbationem video exoriri.

27. Et vt verbo rem contingam, ponite vobis ob oculos hominem  
nauculariæ artis profus ignarum, qui que ante hac nauim num-  
quam conscenderit: an non is stomachum meritò moueat vni-  
uersis, si nauis gubernatorem velit reprehendere, & ad singula  
officij admonere eum, qui totam in nauculariâ arte exegit vi-

*Vt autem  
id velis, res  
non in se  
ipsis viden-  
da sunt: nã  
tã multas  
voles sic nõ  
esse.*

*Sic arti  
naucula-  
ria igna-  
rus, multa  
vult fieri à  
nauis se-  
cus quam*